

arbetsmiljön

Arbetsmiljön blir otvivelaktigt en av detta decenniums viktigaste fackliga och politiska frågor. Men blir den också en stridsfråga?

Mycket talar idag för att den inte blir det. Som moderatledaren Gösta Bohman påpekade vid en av hans parti arrangerad konferens i ämnet i augusti är en bättre arbetsmiljö en avgörande investering för fortsatt framåtskridande, ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Därför löper arbetsgivarnas och arbetstagarnas intressen samman, och frågan vinner inte på att onödigtvis göras kontroversiell. En helt annan sak är att delade åsikter om metoderna att uppnå en i stort sett gemensam målsättning kan uppstå och i så fall givetvis skall debatteras.

Det kan dock förefalla frestande för socialdemokratin att av partitaktiska skäl söka provocera en klasskampspräglad strid om arbetsmiljön. Men då bör regeringen, av självbevaringsdrift om inte annat, ha åtminstone någorlunda rent mjöl i påsen ifråga om sin egen roll som arbetsgivare. Och det har den inte.

Ty hur är, för att nu ta ett exempel, arbetsmiljön för alla dem som är verkamma inom det utbildningsväsende som sammantaget utgör vår i särklass största arbetsplats, där statens arbetsgivarroll är total, sedan man nu gör rent hus med de fåtaliga privatskolorna?

Därom kan man enkelt ge besked. För närvarande går 950 000 elever i en grundskola som tvivelsutan misslyckats med att göra eleverna kunniga och harmoniska. En i våras av Sveriges Lärarförbund pub-

licerad undersökning om hur lärarna ser på sin arbetssituation ger ytterligare salt i det svidande statliga arbetsgivaråret.

Hälften av lärarna på låg- och mellanstadiet och tre fjärdedelar av dem på högstadiet anser att bristande möjligheter föreligger att främja elevernas sociala utveckling. På högstadiet finner över hälften av lärarna också möjligheterna till kunskapsmeddelande och färdighetsträning bristfälliga. 65 procent av låg- och mellanstadielärarna — 86 procent av dem på högstadiet — menar att den påbjudna individualiseringen av undervisningen inte kan genomföras tillfredsställande. Vidare är det brist på tid för lärarna att kunna ägna sig åt elevvården, brist på stöd från skolledningen i pedagogiska frågor, brist på läromedel.

Brist, brist, brist . . .

Det finns, kort sagt, oerhörda disciplinproblem i skolorna. Det är inte underligt att nästan 50 procent av högstadielärarna vill byta arbete, en fjärdedel t o m till pris av försämrade anställningsvillkor. Hur många av de anställda, förlåt eleverna, som önskar arbetsledarna, förlåt lärarna, dit pepparn växer framgår inte av utredningen — de ansvariga skolpolitikerna kan sålunda fortfarande ha en illusion kvar.

Dock, Skolöverstyrelsen tillhandahåller tröst för tigerhjärtan! I sina senaste petita säger man nämligen: »Vad som i dagens läge ofta upplevs som disciplinlöshet är i själva verket ofta en konsekvens av att skolan medvetet närmats världen utanför skolan. Samhällets värdesystem gör sig alltmärka märkbart i skolan.»

Så förklarar alltså landets största arbetsgivare sin egen oerhörda inkompetens ifråga om att åstadkomma en anständig arbetsmiljö för de anställda. Nu vet alltså också Ni besked, Ni skiftesarbetare, Ni vid de löpande banden, Ni djupt nere i gruvorna! Er arbetsmiljö är bara en konsekvens av att er arbetsplats medvetet närmats världen utanför.

Det är — om Ni inte visste det förut — en värld som skapats av den socialdemokratiska regeringen under nästan 40 års styre. Den präglas bl a av nedsmutsad luft, fördärvade vattendrag, stress, jäkt, buller och en våldsamt ökande brottslighet.

Det är inte underligt att arbetsmiljön blir dålig om arbetsplatserna medvetet närmas den världen. Det är inte underligt att skolan blir som den blir. Låt oss fortfarande hålla oss till Lidner och Spastaras död: »Det tröst? . . . Min milde Gud! . . . det tröst i nöden ger?»

Matti Hægström